

**Langsua
nasjonalparkstyret**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Vestringsvegen 4
2651 Østre Gausdal

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 01
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyret.no/langsua>

Kari Hirth
Mylskerudveien 45
1152 OSLO

Saksbehandler Morten Liebe

Vår ref. 2022/7975-3 432.3

Deres ref.

Dato 29.09.2022

Vedtak - Plan for integrert sikteskive i varden på Skaget - Langsua nasjonalpark

Vi viser til deres søknad av 10.08.då.

LANGSUA NASJONALPARKSTYRE GJORDE I MØTE 21.09.DÅ. FØLGENDE VEDTAK:

Langsua nasjonalparkstyret gjør ikke unntak fra verneforskriften for etablering av sikteskive på toppen av Skaget i Øystre Slidre kommune som en integrert løsning i en restaurert varde.

Avslaget begrunnes med:

- Tiltaket er konflikt med verneformålet og verneforskriften for Langsua nasjonalpark.
- Tiltaket oppfyller ikke kriteriene i naturmangfoldlovens §48 for evt. å kunne gjøre et unntak fra verneforskriften.
- Tiltaket oppfyller ikke forvaltningsplanen med besøksstrategien.
- Tiltaket har en klar presedensvirkning hvis det blir vedtatt.

Styret råder prosjektgruppa til å arbeide videre med å finne en elektronisk løsning.

KLAGE

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av parter i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker, jf. forvaltningslova § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Langsua nasjonalparkstyret.

TIL GRUNN FOR BEHANDLINGEN I STYRET FORELÅ FØLGENDE SAKSUTREDNING:

Ny søknad og saksopplysninger

Skaget er kongen av fjell i Valdres, med et vidt utsyn, men mangler en sikteskive. En prosjektgruppe har i flere år arbeidet med et forslag til hvordan dette kan gjennomføres.

På toppen av Skaget finnes en større varde som er stadig mer nedrast. Denne fremstår nå både som et estetisk negativt element på toppen av fjellet og den kan klart være farlig for besøkende.

Vedlagte forslag er utarbeidet av Trond Espelund, Kartverket, og viser hvordan en sikteskive kan plasseres som del av en restaurert varde. Dette forslaget innebærer ikke et større inngrep i naturen da det vil plasseres på toppen av eksisterende varde. Jeg vedlegger også en epost fra avdelingsdirektør Bratheim i Geosidivisjonen i Kartverket som bekrefter at de støtter vårt forslag.

Selve skiven er som kjent allerede utarbeidet av nå avdøde Jan Wollan.

Det søkes herved om tillatelse til å gjennomføre foreslåtte prosjekt. Vi håper nasjonalparkstyret

ønsker å delta for å oppnå et best mulig resultat. Prosjektgruppen ser for seg å skaffe finansiering til prosjektet og håper å kunne ferdigstille det sensommer 2023.

Skaget er ikke med i Verneplan for kart og oppmåling, så det er derfor ikke aktuelt å frede varden. De gamle oppmålingsvårdene er viktige kulturminner og derfor er det viktig å ta vare på dem selv om de ikke er fredet. Varden på Skaget er som bildet viser kraftig utrast, og verneverdien er derfor redusert. Det beste ville vært å få bygget opp igjen varden og plassere sikteskiva et annet sted på toppen, men etter avslag fra Miljødirektoratet er det ikke mulig å få til. Jeg støtter derfor forslaget om å bygge om varden og plassere en sikteskive på toppen.

Vedlagt søknaden foreligger en konkret arbeidsbeskrivelse for bygging og montering. Den er ikke tatt med her.

Langsua nasjonalparkstyre gjorde en prinsipiell vurdering av spørsmålet om sikteskiver i nasjonalparken i møte 02.11.20 (sak 40/2020):

Alternative telefonbaserte løsninger anbefales primært testet og brukt for å unngå inngrep i verneområdene. Sikteskiver kan evt. tillates i et landskapsvernområde under visse forhold og forutsetninger. Sikteskiver på et utvalg av topper i nasjonalparken strider mot verneformål og verneforskrift, og har samtidig ikke hjemmel i naturmangfoldlovens unntaksbestemmelse, §48.

Langsua nasjonalparkstyre gjorde i møte 21.12.20 (sak 50/2020) følgende vedtak:

Langsua nasjonalparkstyret gir ikke tillatelse til etablering av sikteskive på Skaget. Det henvises til det prinsipielle vedtaket med underliggende vurderinger i sak 40/2020 når det gjelder slik etablering i nasjonalparken. Det er ikke forhold i denne saken som gjør at det nylig fattede prinsippvedtaket bør avvikes.

Nasjonalparkstyrets vedtak ble endelig klagebehandlet i Miljødirektoratet som konkluderte i brev av 31.08.21 følgende:

Miljødirektoratet stadfester vedtak truffet av Nasjonalparkstyret for Langsua nasjonalpark, 21.12.2020. Vedtaket er vurdert etter naturmangfoldloven § 48, jf. forvaltningsloven § 34.

I sin vurdering til nevnte vedtak skriver Miljødirektoratet (utdrag, sitat):

Søknaden må vurderes etter naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ hvor forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Bestemmelsen er først og fremst ment brukt på spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Vilkårene etter lovens første ledd første alternativ er kumulative og innebærer at tiltaket verken må stride mot vernevedtakets formål eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Dersom begge vilkårene i bestemmelsen er oppfylt, avgjør forvaltningsmyndigheten ut fra en skjønnsmessig vurdering om dispensasjon skal gis eller ikke. En slik anledning til å vurdere en dispensasjon innebærer aldri at en søker har noe rettskrav på å få en tillatelse.

I forvaltningsplanen for verneområdene i Langsua inngår det også en besøksstrategi som viser at alle planlagte informasjons- og startpunkter ligger i landskapsvernområder eller like utenfor verneområdene. Dette er en bevisst strategi fra verneområdestyret sin side for å kanalisere ferdsel og skjerme verneverdier sentralt i nasjonalparken. Denne strategien gjelder også for tekniske installasjoner som kan påvirke ferdselsmønsteret i området.

Vi mener klagers henvisning til en tilsvarende sak i Rondane nasjonalpark ikke har direkte

betydning for utfallet av denne saken. Nasjonalparkstyret for Langsua må gjøre egne vurderinger ut fra naturforholdene på stedet og de strategiske vurderingene som ligger til grunn for retningslinjene i forvaltningsplanen/besøksstrategien.

Det er for oss noe uklart hvordan nasjonalparkstyret har vurdert forholdet til verneformålet og naturmangfoldloven § 48. Under enhver omstendighet vil inngrep som oppføring av sikteskiver kunne komme i strid med verneformålet både med hensyn til selve inngrepet, og konsekvensene av uheldig kanalisering av ferdsel. Tilrettelegging for ferdsel og bruk av nasjonalparken skal primært skje uten denne type tekniske innretninger.

Vi ser også at det er ulike synspunkter på betydningen av presedens ved en eventuell tillatelse. Dette er etter vår oppfatning mulige konsekvenser som nasjonalparkstyret alltid skal vurdere når det gis tillatelser med bakgrunn i verneforskrifter. Tillatelser til naturinngrep og oppføring av tekniske installasjoner bidrar generelt til økt press for tilsvarende eller sammenlignbare tiltak. Dette er etter vår oppfatning hensyn som nasjonalparkstyret kan tillegge vekt i sin skjønnsmessige vurdering av denne saken.

I likhet med nasjonalparkstyret mener vi at ønsket fra avdøde Wollan ikke kan tillegges vekt ved nasjonalparkstyrets vurdering av søknaden.

Vi finner ikke grunnlag for å overprøve de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak.

Forvalter har i mail til søker reiste spørsmålet om de har realitetsvurdert telefonbaserte løsninger, jfr. nasjonalparkstyrets vedtak av 02.11.2020.

Prosjektgruppa svarer (sitat): Vi har vurdert elektroniske løsninger, blant annet PeakFinder som har begrenset data for Norge. Vi kan ikke se at disse tilbyr tilfredsstillende løsninger mht brukervennlighet.

Forvalters vurdering

Det nye i denne saken er at sikteskiva er innarbeidet fysisk i en restaurert steinvarde. Sånt sett er inngrepet mindre enn i forrige og tidligere behandlete søknaden referert ovenfor. Selv om inngrepet mindre har saken mange prinsipielle sider ved seg opp mot verneformålet til nasjonalparken og verneforskriftene der.

Nasjonalparkforvalter vurderte dette som en del av styresaken 02.11.20. Nedenfor er disse vurderingene sitert med kursiv.

Hensynet til verneformålet

Blir verneformålet i nasjonalparken fremmet? Vi henviser til verneformålet, og etter vår mening fremmer ikke denne typen tilrettelegging verneformålet (bevaring av et stort sammenhengende, vesentlig urørt og villmarkspreget område mv.). Vi kan lett undergrave hensynet til naturkvalitetene ved etablering av tekniske innretninger i nasjonalparken. Allmenheten skal samtidig i hht. formålsparagrafen gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen med liten grad av teknisk tilrettelegging. Tilrettelegging for friluftsliv er i denne sammenhengen underordnet naturvernet nedfelt i verneformålet. Tiltaket har mer karakter av et direkte friluftslivstiltak i et ellers tilrettelagt friluftsområde.

Spesielt om naturmangfoldlovens §48

Tiltaket representerer et varig fysisk tiltak som det generelt er forbud mot i nasjonalparken og i reservatene. Jeg mener at et fysisk tiltak av denne karakteren generelt sett overskrider grensen for hva som ansees nevneverdig i forhold til verneverdiene. Ut fra denne vurderingen alene (§48) kan det ikke gis unntak fra verneforskriften for disse to vernekategoriene.

I landskapsvernområdene er inngrepet i forhold til verneformålene normalt av begrenset karakter. Hovedtrekkene i landskapet forringes neppe, og det er muligheter for etablering uten at andre verneverdiene blir ødelagt. Det innebærer at etablering kan vurderes og evt. gjennomføres ved vei, på parkeringsplasser ol.

Presedens – forholdet til forvaltningsplanen

Brukerundersøkelsen fra 2015 viser at topturer er svært populært i Langsua. Det er minst tre organisasjoner som legger til rette for årlige «topptrimmer» og det i kommunikasjon med forvaltningen. Tiltakene som de utfører er midlertidige mht. skilting og merking siden valget av topper alternerer. Dette konkrete forvaltningsregimet er nå innarbeidet i forvaltningsplanen. En sikteskive er et permanent tiltak som således går mye lengre enn de tillatelsene vi har gjort for topturer.

I forvaltningsplanen inngår en besøksstrategi. Strategien legger opp til tilrettelegging i ytterkantene av verneområdene. Planlagte informasjons- og startpunkter ligger alle i landskapsvernområder eller like utenfor verneområdene. Dette er bevisst strategi for kanalisering av ferdselen for å ivareta verneverdiene sentral og dermed en forvaltning i tid og rom. Den strategien gjelder også for tekniske installasjoner ala sikteskiver ol.

Forvaltningsplanen med besøksstrategien fastsetter en differensiert forvaltning mellom nasjonalpark/reservat og landskapsvernområde basert på verneformålene og forskrifter. Det er nødvendig å holde på dette forvaltningsopplegget.

Er det ønskelig med slik teknisk tilrettelegging på flere topper i nasjonalparken? Dersom man gir en enkelt tillatelse i nasjonalparken, kan det lett komme opp forespørsler om flere. Jeg tror det derfor er vanskelig å nekte tilsvarende tiltak på andre topper. Samlet sett vil slike tiltak klart stride mot verneformålet fordi dette endrer naturforholdene med bla. inngrep i grunnen.

Forvalterne mener at disse vurderingene også er godt dekkende for den foreliggende søknaden både mht.:

- Ivaretagelse av verneformålet
- Manglende oppfylling av kriteriene for evt. å tillatelse etter naturmangfoldlovens §48
- Den klar presedensvirkningen og ut fra vedtatt forvaltningsplan med besøksstrategi.

Vi henviser til vurderingene ovenfor og til klagebehandlingen av forrige søknad i Miljødirektoratet som etter vårt syn underbygger et avslag også i denne saken. Vi mener at det ikke er grunn til å gjøre ytterligere vurderinger.

Styret har mulighet til å utøve et skjønn i denne saken. Dersom styret vedtar enn forslaget til vedtak, er det viktig at dette vedtaket begrunnes tydelig ut fra de forhold som saken berører.

Konklusjon

Vi anbefaler at tiltaket avslås.

Søker har sjekket ut elektroniske løsninger. Hvorvidt denne sjekken er fullstendig har vi ikke mulighet til å etterprøve. Uansett dagens status for slike løsninger er dette den framtidsrettede løsningen også ut fra de vedtak og vurderingene som er gjort i saken med basis i verneformålet.

Med hilsen

Morten Liebe
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I INNLANDET
ØYSTRE SLIDRE FJELLSTYRE

Postboks 987

2604
2940

LILLEHAMMER
HEGGENES